

Odbor lidských práv a ochrany menšin

Čj. 47643-2025-UVCR

Zápis ze zasedání Pracovní skupiny pro řešení německých a dalších hrobů

dne 18. listopadu 2025 od 10:00 do 12:00

Zasedání proběhlo hybridní formou v budově Úřadu vlády ČR v Rytířské ulici

Přítomné členky a členové:

Občanské členky a členové: Bláha Roman (zástupce odborné veřejnosti), Číhalová Eugenie (ruská menšina), Děd Stanislav (zástupce odborné veřejnosti), Dzingel Martin Herbert (německá menšina), Kelin Alexej (ruská menšina), Mandová Olga (ukrajinská menšina), Pelíšek Michael (židovská menšina)

Zástupkyně a zástupci státní správy a ostatních institucí: Brandel Petr (MZV, online), Kolář Ondřej (Slezské zemské muzeum, online), Mašek Tomáš (zastoupení za Dvořáka Jaromíra, SMOČR, online), Mičo Milan (MMR), Vaculík Pavel (Asociace krajů)

Hostky a hosté: Hajná Jana (MHMP), Kopřivová Anastasia (ruská menšina), Májová Běla (Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy), Nikischer Richard (MMR), Unger Jakub (Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy), Vinařová Petra (MHMP)

Ostatní přítomní: Kameníková Klára, Zeman Pavel, Zímová Ajten

1. Zahájení zasedání

Klára Kameníková zahájila jednání Pracovní skupiny pro řešení situace německých a dalších hrobů (dále jen „Pracovní skupina“), uvítala členky a členy, hostky a hosty a předala slovo předsedovi Pracovní skupiny Martinovi Herbertovi Dzingelovi, který též přivítal všechny zúčastněné. Následně byl představen program jednání:

1. Úvodní slovo předsedy pracovní skupiny M. Dzingela
2. Informace o rekonstrukci Chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice a stavu pravoslavné části hřbitova v jeho okolí

Program na podporu péče a obnovy německých hrobů a hřbitovů a komunikace programu směrem k veřejnosti

3. Různé – další působení pracovní skupiny
4. Závěr

2. Informace o rekonstrukci Chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice a stavu pravoslavné části hřbitova v jeho okolí

K. Kameníková uvedla první bod programu a vyzvala Eugenii Číhalovou a Alexeje Kelina, aby zúčastnění seznámili s aktuálním stavem. E. Číhalová zmínila žádost zaobírat se otázkou zmizení 7ramenného svícnu, který byl zapsán jako vybavení kaple v poslední nájemní smlouvě. Požádala přítomné hosty z Magistrátu hlavního města Prahy a Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy, aby se vyjádřili k rekonstrukci chrámu a s tím spojenému výběrovému řízení. Posledním bodem E. Číhalové byla otázka ohledně kompenzace za poškození pravoslavné kaple, kdy po propůjčení kaple byla navrácena v devastujícím stavu, jež byl způsoben nepřiměřeným zacházením ze strany nájemce. Alexej Kelin se k problematice vyjádřil, že Pražská pravoslavná eparchie čelí finančním potížím a není tak vhodným partnerem pro Magistrát hlavního města Prahy (dále jen „MHMP“).

Slova se ujala Jana Hajná z oddělení národnostních menšin MHMP a představila kolegyni Vinařovou Petru z odboru zdravotnictví MHMP, pod který spadá pohřebnictví, a kolegyni a kolegu z příspěvkové organizace Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy Bělu Májovou a Jakuba Ungera. J. Hajná se vyjádřila k obavě obnovení spolupráce s pravoslavnou církví. Informovala, že tato situace byla řešena i na půdě Výboru pro národnostní menšiny ZHMP, který též spolupráci nedoporučil a všechny aktuální skutečnosti nenasvědčují tomu, že by se spolupráce v budoucnu měla obnovit a předala slovo kolegyním a kolegovi.

Běla Májová společně s Jakubem Ungerem z příspěvkové organizace Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy (dále jen „HPS“), se vyjádřili ke komplikovanému předání chrámu, a s tím spojeného inventáře, který byl od původního uživatele požadován. HPS se prozatím aktivně domohly dílčí nápravy stavu a situace je nadále řešena v právní rovině. Jakub Unger ujistil, že ve chvíli, kdy celá situace bude uzavřena, budou HPS o výsledku referovat. Dále B. Májová obeznámila přítomné o procesu komplikované sanace krypty chrámu a upřesnila, že vyhlášení výběrového řízení na rekonstrukci chrámu proběhne po dokončení procesu sanace a provedení několika průzkumů, které rekonstrukci předcházejí. První etapa sanace spodní stavby probíhá přímo v režii HPS, práce jsou průběžně konzultovány s antropology a pracovníky Ministerstva obrany. Veškeré rozborů a postupy garantoval soudní znalec doc. RNDr. et Mgr. Jaroslav Klán, CSc. Na dokumentaci, expertní demontáži a vstupním zhodnocení nezbytných restaurátorských zásahů v interiéru stavby se podílejí specialisté z odborného pracoviště Muzea hl. m. Prahy. Úvodní etapa sanací by měla být ukončena na přelomu roku. O termínech vyhlášení navazujících výběrových řízení pro stavbu i další průzkum

interiérů bude definitivně rozhodnuto po ukončení stávajících prací, předpokladem je 1. čtvrtletí r. 2026. Dále B. Májová také zmínila projekt adopce hrobů, který má zajistit zachování hrobů, jež by se též měla týkat situace ostatků osob z Masarykovy pomocné akce.

K. Kameníková diskusi shrnula a na závěr tohoto bodu navrhla, aby se tato problematika nadále řešila zejména na zasedání Výboru pro národnostní menšiny ZHMP, a to především z důvodu efektivnějšího řešení situace, a vybídla k budoucímu informování Pracovní skupiny představiteli MHMP.

3. Program na podporu péče a obnovy německých hrobů a hřbitovů a komunikace programu směrem k veřejnosti

Richard Nikischer z Ministerstva pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) představil Dotační program na obnovu německých hrobů, zaměřený na jejich označování, tvorbu integrovaných památníků, péči o hroby významných rodáků a podporu výzkumných i diseminačních aktivit. Finanční podpora programu je očekávána každoročně ve výši 10 milionů Kč, a to až do roku 2029. Představil oprávněné žadatele a dále upřesnil, že spolufinancování bude zajištěno programem ze 70 %.

Předseda Pracovní skupiny, Martin Herbert Dzingel, vznesl otázku, zda je možné program financovat z prostředků Evropské unie od roku 2029. Pan R. Nikischer reagoval, že nyní nelze na tuto otázku definitivně odpovědět, ale v současné době tato věc není řešena a přichází v úvahu a v rámci programového období fondů EU po roce 2028.

K. Kameníková se doptala, zda budou moci být žadateli i církevní právnické osoby. R. Nikischer přislíbil, že prověří, jestli aktuální programová dokumentace tohle umožňuje, a případně budou žadatelé do výzvy doplnění (případně též v dalších letech). Načež reagoval Michael Pelíšek, zástupce židovské menšiny, který se zeptal, zda se bude jednat pouze o německé hroby. Otázka byla zodpovězena a sice, že se výzva bude zabývat pouze německými hroby, a to z důvodu existence mezinárodní smlouvy, na základě které jsou podnikány tyto kroky. V této souvislosti byla vznesena otázka, jak budou řešeny situace, kdy nebude zcela jasné, zda se jedná o německý hrob či nikoliv. V této souvislosti byla zmíněna situace etnicky židovské rodiny, která byla členem německých spolků. Pan R. Nikischer ubezpečil, že v procesu dotačního řízení budou tyto specifické žádosti zváženy a řešeny jednotným způsobem, možná též za spolupráce pracovní skupiny.

Dále někteří z účastníků jednání otevřeli debatu o tom, které území lze považovat za Sudety. Výsledkem této rozpravy bylo, že pro účely dotačního řízení je za území Sudet považováno území mimo Protektorát Čechy a Morava. Dále bylo upřesněno, že pokud část obce historicky patřila do sudetského území, bude se na obec ve výzvě pohlížet jako na celek, nikoli pouze na část, která do tohoto území dříve zasahovala.

Závěrem také zaznělo, že do dalších let se nevylučuje možná úprava dotačního programu a jeho podmínek.

V závěru bodu byla rovněž řešena komunikace programu směrem k potenciálním žadatelům. Bylo domluveno, že MMR vytvoří komunikační leták, který zašle ÚV ČR k další distribuci, včetně sdílení na sociálních sítích.

Více o programu viz příloha tohoto zápisu či případně na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj ČR [zde](#).

4. Různé – další působení pracovní skupiny

K. Kameníková otevřela bod týkající se dalšího působení Pracovní skupiny, jež byla zaměřena na německé hroby, kterým výše zmíněným dotačním programem bude zajištěna péče. Vysvětlila, že Pracovní skupiny dle Statutu Rady vlády pro národnostní menšiny jsou zřizovány dočasně, a to po dobu řešení daného tématu. Poté předala slovo předsedovi Pracovní skupiny. Martin Herbert Dzingel sdělil, že by k dnešnímu dni chtěl rezignovat na funkci předsedy, jelikož cíle, se kterými do funkce usedal v kontextu řešení situace německých hrobů, nyní považuje za naplněné.

Dále se otevřela debata, zda zachovat Pracovní skupinu, případně stanovit její nové cíle, nebo její činnost převést na půdu Rady vlády pro národnostní menšiny. E. Číhalová se vyjádřila, že otázku pravoslavných hrobů nepovažuje za uzavřenou a přivítala by, aby tato problematika byla nadále řešena. K. Kameníková reagovala, že tato záležitost může být řešena v rámci MHMP nebo na půdě Rady vlády pro národnostní menšiny. Do diskuse se zapojil také Stanislav Děd, který nepovažuje otázku německých hrobů za vyřešenou. Upozornil, že do dotačního programu nebyli zapojeni klíčoví aktéři jako jsou fyzické osoby a příspěvkové organizace, například regionální muzea, která jsou v obcích nejčastějšími iniciátory řešení problematiky hrobů. K bodu zachování Pracovní skupiny zazněly argumenty, že by mohla sloužit jako vhodné prostředí pro následnou evaluaci dotačního programu MMR a být zdrojem podnětů pro úpravu výzev v dalších letech.

Milan Mičo z MMR upozornil na probíhající soudní řízení mezi Statutárním městem Chomutov a MMR, které se týká situace, kdy město Chomutov odmítlo do Řádu pohřebiště uvést informace o nakládání s německými hroby. Zdůraznil, že rozhodnutí soudu bude mít precedenční charakter, a proto je klíčové, aby alespoň do jeho vydání byla činnost Pracovní skupiny zachována. Budoucnost skupiny by se měla odvíjet od výsledku tohoto rozhodnutí.

V závěru tohoto bodu panovala shoda, že M. H. Dzingel bude nadále předsedu Pracovní skupiny vykonávat, alespoň do doby vyřešení soudního sporu uvedeného výše. Stejně tak se přítomní shodli na dalším pokračování působení Pracovní skupiny.

5. Závěr

K. Kameníková poděkovala všem přítomným a ukončila jednání Pracovní skupiny.

Zpracovala: Mgr. Ajten Zimová

Za správnost: Mgr. Klára Kameníková

Přílohy: Prezentace MMR týkající se dotačního programu